

Nushası 10 kuruş

Senelik abonası
100 kuruş

Posta ücreti 40 Para

Posta ücreti 10 kuruş

Istanbul

Şehremaneti Mecmua'sı

[Şehremaneti tarafından ayda bir çıkarılır]

Sene : 6

Teşrinisani, Kanunuevel 1929

Sayı : 63 - 64

İÇİNDEKİ YAZILAR

Sayfa

99	Müstahsil İstanbul		A. Suat
103	Türk bayrağı	Resim	D. A. S.
114	Bu günün yetim çocuklar yurdu	Resim	A. Nevzat
119	Şehirler ve köylüler		A. Suat
121	Şuun ve havadis		
130	İstatistik mebahisi		M. Ali
142	Beynelmilel Şehirler birliğinin tahrirâtı		
145	İstanbulun Eylül 929 et sarfiyatı		
146	İstanbulun birinci Teşrin 929 Et sarfiyatı		
148	Üç ay zarfında evlenenler		
149	Sevil kongresi		

Istanbul
Şehremaneti Matbaası
1929

Tetkik ve tettebbu

Şehirler ve köylüler

Mecmuamızın « Şüun ve havadis » kısmında « Paris » li çocukların köy işlerinde, küçük çiftlik ve ufak sürü bekcılığı vazifelerinde istihdamından pek mucibi memnuniyet neticeler elde edildiğine, ve, hem Parisliler hem de eyaletlerce ragbet artarak kız yahut erkek, Parisin 16 - 18 yaşındaki çocuklarının köylerde istihdamı gittikçe arttığına dair « Mesai Nazareti » nin matbuata verdiği bir telbği yazarken pek tabii bir his bizi memleketimizin çocuklarını düşünmeğe sevketti .

Çünkü bu ve böyle şehir, köy, tarla, sürü bekcılığı kelimelerinin içinde: ihtiyac, terbiye, itiyat, tarzı hayat, görgü-süzlük, aile ayrılığı, çocukluk beceriksizliği, manzaraca ve muhitce medeniyet farkı gibi bir çok noktalar ve mülâhazaların kıpırdamaması mümkün değildir.

Vakıâ Müttehidei Amerikada Darülfünun gençlerinden fakir olanlarının büyük vakansta çifliklere dağılarak iş çokluğu esnasında ücretle iki üç ay çalıştıkları adet olmuştur. Fakat bu defa Paris çocuklarının böyle, ayda 50 frank ücretle, köylerde işlemeğe gitmeleri ve muvaffak olmaları ilk defa açılan gayet güzel bir çıkır, son derecede hoş ve aynı zamanda ciddi bir yenilik olmak üzere göze ve fikre çarpıyor.

Bu mes'eleden ziyade mühim ve müstesna bir mahiyet arzeden nokta şehir çocuğunun o memleket ve muhitte aldığı terbiye ile köylünün zihni-

yet ve seviyesi arasındaki mukarenettir.

Bizde köylüyü görgülü eden şey askerlik ve şehirlerde san'at, ticaret meslekleridir, fakat bunun buradaki mevzuumuzla münasebeti yoktur, çünkü Fransadaki bu mes'ele şehrin köye çocuk göndermesidir, köyün şehre işçi yollaması değil.

Bu aksı noktadan bakılınca ayrı bir tetkik sahası açılıyor.

Erkek çocuk askerliğini yapmazdan, ve kız evlenmezden evvel köylerde bir, iki, belki üç yahut dört sene çalışacak, ayda 50 frank ücretle o basit ve ne kadar olsa, şehre nisbet kabul etmiyecek derecede sakin, hiç tenevvüsüz, ve bizim şehirlilerce bıktırıcı hayatı kabul ile yaşayacak.

Onu memuru kontrol edecek, çiftlik sahibi de kendi ailesine katarak yemeğini, yatağını teminden başka söküğünü de diyecek, çamaşırını yıkayacak!

Bana öyle geliyor ki bunlardan bazı delikanlılar birer gürbüs köylü kızı alacaklar, bazı kızcağzılar da sert bakışlı, saf köylü gençlerle evlenecekler. Bu da mes'ut bir netice ve pek tabii bir şey. Şu kadar ki bu talep ve kabulde, köylününüki ds şehirlininkini de esasen ihtiyaç ve istifade neticesi olmakla beraber, fazilet noktasından düşünülürse en büyük hissi şehri, ve hususan Parisli, çocuğa düşer. Bunu böyle yapan umumi terbiyedir. Çünkü bu, ne bir himaye, ne bir hayır veya iane, hiç biri değildir: bir iştir.

Fransa harbi umumiden 1,375,000 ölû ve 4,266,000 yardalı ile çıkmıştı . Ölen yahut malul kalanlar içinde tam 600,000 münévver ve iyi san'atkâr vardı . Fransanın alelâde çiftçisi de pratik malûmat inceliği ile temeyyüz etmiştir , bu sınıfa mensup kim bilir kaç yüz bin kişisi eksilmiş ve bekci gibi , çoban gibi müptediliğe mütehammil basit işler için Parisli çıraklar ve acemilere ihtiyaç hasıl olmuştur .

Asıl Fransanın genişliği 551,000 kilometro murabbai ve müfus miktarı 41 buçuk milyon olmasına nazaran her kilometroya 75 kişiden fazla sekene isabet ediyor . Arazi ise son derecede inkisam etmiş ve en büyük ekseriyeti küçük çiftçi teşkil eylemiştir . Şimdi de şehirden köye bir ufak işçi cereyanı hasıl oluyor . Bir de yalnız Paris şehri daima 400,000 ecnebi besler . Bunların çoğu seyyah ,

yani oraya nisbetle hazır yiyen zengin müstehlik yahut ziraatin gayri işlerle meşgul olanlardır . Fransa çiftçisi bu 6 milyon sekeneli şehri beslemekten çok istifade eder , ve yüz binlerce ecnebinin yemesi içmesi yüzünden daima kârlı iş görür ; şehirlerde fakirleri olsa bile köylerde yöktür . meğer ki ahlaksız ve tenbel olsun .

Bu ufak tetkikimizi yazarken memleketimizi düşündük :

İptidai çiftçiliğimizin ilerilemeğe başlamasına rağmen Anadoludan pek çok kişi gine İstanbula gelerek hamallık etmek için iskelelerde müşhal yer beklemek gibi müşkülâta katlanıyorlar da köyler ve bilhassa büyük çiftliklerde çalışılmayı düşünmüyorlar . Halbuki çiftlik sahipleri adamsızlıktan şikâyetle .

Ali Suat

